

Advent

Adventní doba má dvojí povahu: je to doba přípravy na oslavu Narození Páně, kdy oslavujeme první příchod Syna Božího k lidem; a zároveň je to doba, v níž vedeni touto vzpomínkou směřujeme v myšlenkách k očekávání druhého Kristova příchodu na konci věků. Z těchto dvou důvodů je doba adventní dobou oddaného a radostného očekávání.

Doba adventní začíná 1. nešporami neděle, která připadne na 30. listopad anebo na den tomuto nejbližší, a končí před 1. nešporami Narození Páně. Neděle této doby se nazývají: 1., 2., 3., 4. neděle adventní. Dny v předvánočním týdnu od 17. do 24. prosince jsou velmi výrazným způsobem zaměřeny k přípravě na oslavu Narození Páně.

(Všeobecná ustanovení o liturgickém roku a kalendáři, č. 39-40)

Praktické informace

- Používá se fialová liturgická barva. Na třetí neděli adventní se může použít růžová barva. (IGMR, č. 346).
- Oltář se má květinami zdobit střídmě, jak to odpovídá povaze této doby, aby se nepředcházela plná radost svátků Narození Páně (IGMR, č. 305).
- Při hře na varhany a jiné hudební nástroje se má zachovat střídmost, jak to odpovídá povaze této doby, aby se nepředcházela plná radost svátků Narození Páně (IGMR, č. 313).
- Doporučuje se homilie ve mši i ve všední dny (IGMR, č. 66).
- O nedělích se ve mši vynechává *Sláva na výsostech Bohu*, ale *Te Deum* v liturgii hodin se zpívá. Aleluja před evangeliem se ve mši nevynechává (IGMR, č. 53 a 62; IGLH, č. 68).
- Nesmí se použít mešní formuláře pro mše spojené s určitými obřady nebo votivní mše. O všedních dnech do 16. 12. je možné toto pravidlo porušit, pokud to duchovní správce uzná za opravdu potřebné nebo pastoračně užitečné. O nedělích a v předvánočním týdnu se toho pravidlo porušit nesmí nikdy. O adventních nedělích se nesmí ani slavit pohřební mše (IGMR, č. 372, 376 a 380).
- V předvánočním týdnu není žádná památka - nezávazné památky je možné slavit pouze jako tzv. připomínky (tj ve mši se může vzít vstupní modlitba o svatém; v ranních chvalách a nešporách se po závěrečné modlitbě může přidat antifona k evangelnímu kantiku a modlitba o svatém; v modlitbě se čtením se na závěr může přidat hagiografická lekce o svatém).

Teologie adventu a mešní preface

Jedním z velmi důležitých okamžiků eucharistické modlitby ve mši svaté jsou preface. Kromě toho, že jsou ryzí chválou Boha, vždy poetickým a hlubokým způsobem vypovídají smyslu liturgické památky, doby, nebo slavnosti, kterou prožíváme.

Preface 1. adventní

- (a) Neboť on přišel a stal se jedním z nás,
(b) splnil sliby dané praotcům

Preface 2. adventní

Neboť on je náš Vykupitel:
jeho zvěstovali proroci,

(c) a otevřel nám cestu k věčné spáse;
(c) a my v modlitbách a bdění čekáme,
(b) že se i na nás splní tvé sliby,
(a) až přijde, aby zjevil svou slávu.

jeho s láskou čekala Panna Maria,
jemu připravoval cestu a na něho ukázal
Předchůdce Jan.
A také my na něho čekáme a bdíme na
modlitbách,
abychom jej mohli radostně přivítat, až přijde ve
své slávě.

Objevit bohatství první adventní preface se nám podaří, když si uvědomíme její vycentrovanou ("chiastickou") strukturu, v níž k sobě patří první řádek s posledním, druhý s předposledním, atd. Spojíme-li takto odpovídající části, zjistíme, že (a) adventní doba je časem mezi prvním příchodem Pána z jeho slávy u Otce, aby se stal jedním z nás, a jeho druhým příchodem kdy se sláva ukáže naplno. Že (b) když si osaháme, jak věrný Bůh až dosud své sliby plnil, nebudeme mít důvod pochybovat, zda svoje sliby bude plnit i nadále v našich životech. Že (c) Pán už svůj úkol splnil, když nám otevřel cestu k věčné spáse, a to nám dává sílu pro náš úkol: aktivní očekávání v modlitbě a bdělosti.

Druhá adventní preface nám nejprve připomíná, kdo jsou našimi průvodci čtyřmi týdny: starozákonní proroci (jejich slova zní každý den v prvních čteních), Jan Křtitel (o něm se mluví o druhé a třetí neděli a od poloviny druhého týdne také ve všednodenních evangeliích) a samozřejmě Panna Maria, zejména v předvánočním týdnu.

Druhou část této preface je nutné podle latinského originálu domyslet tak, že nám bylo dáno (tribuit nos), že na Vánoce radostně čekáme a bdíme na modlitbách, aby nás Pán našel, jak jej chválíme a jásáme (laudibus exultantes). Tedy: advent je nám dán jako dar. A očekávání a modlitba, kterými jej máme naplnit, mají být nikoli úpěním, strádáním nebo nudou, ale chválou a radostným jásotem.

Biblická čtení v době adventní

Ó antifony a rekapitulace dějin spásy

Dějiny spásy nejsou ničím jiným, než přípravou na příchod Ježíše; naopak Ježíšův příchod je rekapitulací a naplněním všeho: "až se naplní čas pro dílo spásy: [Bůh] sjednotí v Kristu vše (recapitulare omnia in Christo)" (Ef 1,10). Velké adventní antifony, nebo také tzv. "Ó antifony" tuto skutečnost v předvánočním týdnu den za dnem připomínají a opěvují. My se v nich rozpomínáme na to, kým Mesiáš je, a každým dnem silněji voláme: "Přijď".

Jedná se antifony k Mariinu kantiku pro modlitbu hodin; jsou také zařazeny v současném lekcionáři jako zpěv před evangeliem. Pocházejí snad ze 6. století, možná z prostředí některého benediktinského kláštera v Římě. Pořad věnovaný těmto antifonám naleznete též na [Rádiu Proglas](#).

17. prosince - Stvoření světa

Tvé všemocné slovo, Bože, sestoupilo z královského trůnu z nebe. (Mdr 18,15)

Ó Sapientia, Moudrosti,
ty vycházíš z úst Nejvyššího,
ty se rozpínáš od jednoho
konce světa k druhému,
ty mocně a mírně řídíš všechno:
přiď a nauč nás cestě rozumnosti!

Moudrosti, ty vycházíš z úst Nejvyššího, ty se rozpínáš od jednoho konce světa k druhému, ty mocně a mírně řídíš všechno: přiď a nauč nás cestě rozumnosti!

O Sapientia, quae ex ore Altissimi prodisti, attingens a fine usque ad finem, fortiter suaviterque disponens omnia: veni ad docendum nos viam prudentiae.

Moudrost bude chválit sama sebe: "Vyšla jsem z úst Nejvyššího a jako mlha jsem zahalila zemi. Na výsostech jsem přebývala, můj trůn je na sloupu oblakovém." (Sir 24,1.3-4)

Hospodin mě vlastnil jako počátek své cesty, dříve než co konal odedávna. Od věků jsem ustanovena, od počátku, od pravěku země. Ještě nebyly propastné tůně, když jsem se zrodila, ještě nebyly prameny vodami obtěžkány. Když ještě byly hory ponořeny, před pahorky jsem se narodila. Ještě než učinil zemi a všechno kolem a první hroudy pevniny, když upevňoval nebesa, byla jsem při tom, když vymezoval obzor nad propastnou tůní, když seshora zavěšoval mračna, když sílily prameny propastné tůně, když kladl moři jeho meze, aby vody nevystupovaly z břehů, když vymezoval základy země, byla jsem mu věrně po boku, byla jsem jeho potěšením den ze dne a radostně si před ním hrála v každý čas. (Přís 8,22-30)

Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. To bylo na počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. (Jan 1,1-3)

18. prosince - Vyvedení z Egypta

Kdybyste totiž věřili Mojžíšovi, věřili byste i mně, neboť on psal o mně. (Jan 5)

Ó Adonai, Hospodine,
vůdce Izraelova domu,
ty ses zjevil Mojžíšovi v ohni hořícího
keře a dals mu zákon na Sinaji:
přijď a vysvobod' nás s velikou mocí!

Hospodine, vůdce Izraelova domu, ty ses zjevil Mojžíšovi v ohni hořícího keře a dals mu zákon na Sinaji: přijď a vysvobod' nás s velikou mocí!

O Adonai, et Dux domus Israel, qui Moysi in igne flammae rubi apparuisti, et ei in Sina legem dedisti: veni ad redimendum nos in brachio extento.

Mojžíš pásal ovce svého tchána Jitra, midjánského kněze. Jednou vedl ovce až za step a přišel k Boží hoře, k Chorébu. Tu se mu ukázal Hospodinův posel v plápolajícím ohni uprostřed trnitého keře. Mojžíš viděl, jak keř v ohni hoří, ale není jím stráven. I zavolal na něho Bůh zprostředku keře: "Já jsem Bůh tvého otce, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův." (Ex 3,1-2.5-6)

Hospodin mi dal obě kamenné desky psané prstem Božím, na nichž byla všechna přikázání, o kterých s vámi Hospodin mluvil na hoře zprostředku ohně v den shromáždění. (Dt 9,10)

Neboť Zákon byl dán skrze Mojžíše, milost a pravda se stala skrze Ježíše Krista. (Jan 1,17)

19. prosince - Vyvolení Davida

Mesiáš vzejde z potomstva Davidova a z Betléma, odkud byl David. (Jan 7)

Ó Radix Jesse, Kořeni Jesse,
ty stojíš jako znamení národům,
před tebou zmlknou ústa králů
a národy tě budou vzývat:
přiď a vysvobod' nás,
už neprodlévej!

Kořeni Jesse, ty stojíš jako znamení národům, před tebou zmlknou ústa králů a národy tě budou vzývat: přiď a vysvobod' nás, už neprodlévej!

O Radix Jesse, qui stas in signum populorum, super quem continebunt reges os suum, quem Gentes deprecabuntur: veni ad liberandum nos, jam noli tardare.

Samuel vykonal, co řekl Hospodin. Když přišel do Betléma, posvětil Jišaje a jeho syny. Hospodin Samuelovi řekl: "Nehleď na vzhled ani na jeho vysokou postavu. Nejde o to, jak se dívá člověk. Člověk se dívá očima, Hospodin však hledí srdcem." Poslal tedy pro [posledního syna]. Byl ryšavý, s krásnými očima a pěkného vzhledu. Tu řekl Hospodin: "Nuže, pomaz ho! To je on." Samuel tedy vzal roh s olejem a pomazal ho uprostřed jeho bratrů. A duch Hospodinův se Davida zmocňoval od onoho dne i nadále. (1 Sam 16,4-5.7.12-13)

I vzejde proutek z pařezu Jišajova a výhonek z jeho kořenů vydá ovoce. V onen den budou pronárody vyhledávat kořen Jišajův, vztyčený jako korouhev národům, a místo jeho odpočinutí bude slavné. (Iz 11,1.10)

Neříká Písmo, že Mesiáš vzejde z potomstva Davidova a z Betléma, odkud byl David? (Jan 7,42)

20. prosince - Davidova vláda

Klíč Davidova domu vložím na jeho rameno, otevře-li, nikdo nezavře. (Iz 22)

Ó Clavis David, Klíči Davidův
a žezlo Izraelova domu,
když ty otevřeš, nikdo už nezavře,
když ty zavřeš, nikdo už neotevře:
přiď a vyveď ze žaláře spoutaného,
jenž sedí v temnotě a ve stínu smrti!

Klíči Davidův a žezlo Izraelova domu, když ty otevřeš, nikdo už nezavře, když ty zavřeš, nikdo už neotevře: přiď a vyveď ze žaláře spoutaného, jenž sedí v temnotě a ve stínu smrti!

O Clavis David, et sceptrum domus Israel; claudis, et nemo aperit: veni, et educ vinctum de domo carceris, sedentem in tenebris, et umbra mortis.

Toto praví Hospodin zástupů: "Až se naplní tvé dny a ty ulehneš ke svým otcům, dám po tobě povstat tvému potomku, který vzejde z tvého lůna, a upevním jeho království. Ten vybuduje dům pro mé jméno a já upevním jeho královský trůn navěky." Král David pak vešel, usedl před Hospodinem a řekl: "Hospodine Bože, potvrď navěky své slovo, které jsi promluvil o svém služebníkovi a o jeho domě. Dům tvého služebníka Davida ať je před tebou pevný." (2 Sam 7)

Klíč Davidova domu vložím na jeho rameno, otevře-li, nikdo nezavře, zavře-li, nikdo neotevře. (Iz 22,22)

Tak mluví Svatý, Pravdivý, ten, jenž má Davidův klíč: otevře-li, nikdo nezavře, a zavře-li, nikdo neotevře. (Zj 3,7)

21. prosince - Předpovědi proroků

Vzejde slunce spravedlnosti, které má na svých křídlech uzdravení. (Mal 3)

O Oriens, Východe,
jase věčného světla
a slunce spravedlnosti:
přijď a osvět ty,
kdo žijí v temnotě a ve stínu smrti!

Východe, jase věčného světla a slunce spravedlnosti: přijď a osvět ty, kdo žijí v temnotě a ve stínu smrti!

O Oriens, splendor lucis aeternae, et sol justitiae: veni, et illumina sedentes in tenebris, et umbra mortis.

Lid, který kráčet ve tmách, uviděl velké světlo, obyvatelům temné země zazářilo světlo. (Iz 9,1)

Pro vás, kdo se bojíte mého jména, zazáří Slunce spravedlnosti s uzdravením ve svých paprscích. (Mal 3,20)

Z milosrdné lásky našeho Boha nás navštívil ten, který vychází z výsosti, aby zazářil těm, kdo žijí v temnotě a v stínu smrti. (Lk 1,79)

22. prosince - Zaslíbení Mesiáše i pro pohany

Pohnu všemi národy, přijde Žádáný, a naplním tento dům svou slávou. (Ag)

O Rex gentium, Králi národů,
toužebně očekávaný,
ty jsi nárožní kámen,
který spojuje Boží lid vjedno:
přijď a spas člověka,
kterého jsi utvořil z hlíny!

Králi národů, toužebně očekávaný, ty jsi nárožní kámen, který spojuje Boží lid v jedno: přijď a spas člověka, kterého jsi utvořil z hlíny!

O Rex Gentium, et desideratus earum, lapisque angularis, qui facis utraque unum: veni, et salva hominem, quem de limo formasti.

Kdo by se tě nebál, Králi pronárodů? Úcta patří jenom tobě! Ze všech mudrců pronárodů a ze všech království není nikdo jako ty. (Jer 10,7)

Ještě chvíli a otřesu nebem a zemí, mořem i pouští; pohnu všemi národy a přijde ten, po kterém touží všechny národy, a naplním dům slávou, praví Pán. (Ag 2,7(8))

Nepatřili jste k izraelskému národnímu společenství. Nyní však, protože jste spojeni s Kristem Ježíšem, vy, kteří jste kdysi byli vzdálení, stali jste se blízkými Kristovou krví. Jen on je náš pokoj: obě dvě části (židy i pohany) spojil v jedno a zboural přehradu, která je dělila. Jste jako budova: jejími základy jsou apoštolové a kazatelé mluvící pod vlivem vnuknutí a Kristus Ježíš je úhelný kvádr. V něm je celá stavba spojena a vyrůstá ve svatý chrám v Pánu. (Ef 5)

23. prosince - Bůh s námi

Pán dá znamení: Panna počne a porodí syna a dá mu jméno Emanuel. (Iz 7)

O Emmanuel, Emmanuel,
králi náš a zákonodárce,
na tebe čekají národy,
abys je zachránil:
přijď a dej nám spásu,
Pane, náš Bože!

Emmanueli, králi náš a zákonodárce, na tebe čekají národy, abys je zachránil: přijď a dej nám spásu, Pane, náš Bože!

O Emmanuel, Rex et legifer noster, expectatio Gentium, et Salvator earum: veni ad salvandum nos, Domine, Deus noster.

Pán sám vám dá znamení: Hle, Panna počne a porodí syna a dá mu jméno Emanuel. (Iz 7,14)

Pán je náš soudce, Pán je náš zákonodárce. Pán je náš král, on sám nás spasí. (Iz 23,22)

To všechno se stalo, aby se splnilo, co řekl Hospodin ústy proroka: 'Hle, panna počne a porodí syna a dají mu jméno Immanuel,' to jest přeloženo 'Bůh s námi'. (Mt 1,22-23)

Úkon kajícího (3. způsob) pro dobu adventní